
Erstatning og oppreisning for fjerning av friske eggstokker

RETT OG URETT

PÅL RASMUS NJØLSTAD

Tidsskriftet

En 40-årig kvinne som ble behandlet med laserablasjon av endometriet på grunn av store blødninger, og som også etter eget ønske ble sterilisert, ble utsatt for fjerning av begge ovarier i samme seanse. Dette var ikke klarert med henne på forhånd, og hun klaget saken inn for Norsk Pasientskadeerstatning.

Saken er behandlet i sekretariatet og nemnden for Norsk Pasientskadeerstatning og gjelder krav om erstatning og oppreisning med bakgrunn i at begge eggstokkene ble fjernet i forbindelse med avtalt fjerning av livmor for å redusere blødninger.

Sykehistorie

På grunn av store vaginalblødninger, ble det i januar 1991 foretatt laserablasjon av endometriet og samtidig sterilisering. På grunn av fortsatte blødninger ønsket pasienten å få fjernet livmoren, og i november 1996 ble dette utført. I operasjonsbeskrivelsen fremgår det at pasienten pga. kreftfare også ønsket å få fjernet ovariene, og dette ble utført. Imidlertid viste det seg at pasienten ikke var blitt informert før eller etter operasjonen om fjerning av ovariene. I et notat av operatøren går det frem at han mente det var relativ indikasjon for å fjerne ovariene siden pasientens mor hadde hatt brystkreft. Postoperativt fikk pasienten sterke hetetokter, svetteplager og migrene.

Skademeldingen

Saken ble meldt til Norsk Pasientskadeerstatning i november 1996. Operatøren beklaget at det ikke var avklart med pasienten at ovariene skulle fjernes, men siden pasientens mor hadde hatt kreft, mente han det kunne foreligge relativ risiko for utvikling av kreft i ovariene. Videre mente han at det med riktig substitusjonsbehandling ikke ville utvikles medisinsk invaliditet ved fjerning av ovariene. Pasienten fremhevet at hun hadde fått plager pga. for tidlig overgangsalder, og at hun var berettiget til erstatning og oppreisning som følge av feiloperasjon og grov uaktsomhet fra operatørens side. Hun oppgav en del symptomer (bl.a. migrene) som hun mente var bivirkninger av behandlingen med østrogener.

Sakkyndig vurdering

Sakkyndig uttalelse fra spesialist i gynekologi oppgav at fjerning av ovariene i så tidlig alder (40 år) medfører at østrogener må tilføres, også for å hindre utvikling av sykdommer i andre organer. To spesialister hadde ulikt syn på sammenhengen mellom hodepine og fjerning av ovarier eller kunstig tilførsel av østrogener. En spesialist i nevrologi mente pasientens migreneplager hadde relasjon til fjerningen av ovariene.

Erstatning

Pasienten krevde erstatning med bakgrunn i at hun for tidlig var kommet i overgangsalder som følge av at begge ovariene ble fjernet. Hun mente å ha bivirkninger av hormonbehandlingen, spesielt som jevnlig migreaneanfall. Ifølge pasienten var det ikke grunn til å fjerne ovariene som var funnet å være friske. Hun hadde heller ikke fått informasjon om at dette ville bli gjort. Erstatning ble krevd for utgifter til hormonbehandling, undersøkelser for beinskjørhet og mammografi, samt for belastning og ekstraintgifter stadige migreaneanfall ville medføre. Videre krevde hun erstatning for inntektstap og menerstatning og oppreisning.

I mai 1997 vedtok sekretariatet at pasienten hadde krav på erstatning fra Norsk Pasientskadeerstatning. Det ble lagt til grunn at det ikke forelå avtale om fjerning av ovariene. Videre var det ikke grunnlag for å fjerne ovariene på det aktuelle tidspunkt av hensyn til pasientens helse. Det forelå ingen opplysninger som tilsa at pasienten om hun var blitt informert, ville valgt å fjerne ovariene. Det forelå således skade etter reglens § 2. Pasienten aksepterte et tilbud om 535 000 kroner fremsatt av sekretariatet som erstatning for tidligere og fremtidig inntektstap, påførte og fremtidige utgifter samt menerstatning.

Oppreisning

Nemnden vurderte i oktober 1999 kravet om oppreisning. Nemnden mente det var dokumentert at pasienten ikke ble informert om at det var tenkt å fjerne ovariene i samme operasjon som fjerning av livmoren, og at det ikke var noe som på forhånd tilsa at en fjerning var nødvendig. Nemnden var av den oppfatning at pasienten ikke ville gitt sitt samtykke til fjerning av ovariene dersom hun var blitt informert på forhånd pga. den kjente risikoen for sterke bivirkninger som følge av endret hormonbalanse. Det ble ansett som grovt uaktsomt av operatøren ikke å forsikre seg om at pasienten var innforstått med at ovariene var besluttet fjernet, når dette ikke var indisert. Ifølge vilkårene i skadeserstatningslovens § 3-5 kan oppreisning tilstås når noen forsettlig eller grovt uaktsomt har voldt skade på person. Etter § 4 i reglene kan oppreisning etter skadeserstatningslovens § 3-5 tilstås med inntil 20 000 kroner. Nemnden vedtok at pasienten ble tilkjent oppreisning med 20 000 kroner.

Publisert: 20. februar 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 18. juni 2026.